

Dienst Justitiële Inrichtingen
Ministerie van Justitie en Veiligheid

Nederlands Instituut voor Forensische Psychiatrie en Psychologie

Algemene informatie

Over het NIFP

Het NIFP is een landelijke dienst van het ministerie van Justitie en Veiligheid, onderdeel van de Dienst Justitiële Inrichtingen (DJI). Wij zijn expert in forensische psychiatrie en psychologie en lichamelijke zorg in justitiële inrichtingen.

Wij houden ons bezig met de volgende onderwerpen:

- Gedragskundig onderzoek in het kader van rechtszaken.
- Wetenschappelijk onderzoek en het delen de kennis op ons vakgebied.
- Het organiseren van opleidingen op het gebied van forensische psychiatrie en psychologie en voor zorgverleners in justitiële inrichtingen.
- Psychiatrische behandeling voor mensen in detentie en vreemdelingenbewaring.
- Het opstellen van indicaties voor justitiabelen die een behandeling nodig hebben.
- Het opstellen van kaders en richtlijnen voor de somatische en psychische zorg in detentie.

Wat doet het NIFP

Zorg

Het is belangrijk dat mensen in een justitiële inrichting goede zorg kunnen krijgen. Justitiabelen hebben recht op dezelfde zorg als iedereen. Ook moet de kwaliteit van de zorg van hetzelfde niveau zijn.

Psychische zorg

Psychische problemen komen vaak voor bij justitiabelen. De juiste behandeling kan de kans verkleinen dat iemand opnieuw de fout in gaat. En het helpt justitiabelen om later weer de maatschappij in te kunnen gaan. Onze psychiaters behandelen mensen met psychische problemen in de inrichtingen van DJI. Zij werken in de inrichting samen met gevangenispsychologen, huisartsen en verpleegkundigen. Ze houden hierbij altijd rekening met de behandeling die iemand kreeg voor de detentie. Ook zorgen ze ervoor dat de behandeling aansluit op een traject na afloop van de detentie.

Kaders, richtlijnen en organisatie van zorg

Het NIFP ontwikkelt ook kaders en richtlijnen voor andere zorgverleners in de inrichtingen. Het gaat daarbij zowel om psychische als om lichamelijke zorg. De zorgverleners zijn bijvoorbeeld psychologen, justitieel verpleegkundigen en tandartsen. Wij monitoren de kwaliteit van de zorg en doen voorstellen om deze te verbeteren. Ook kijken wij naar de kosten en de inkoop van de zorg.

Bij het NIFP werken medisch adviseurs die advies geven over onderwerpen die te maken hebben met lichamelijke zorg. Bijvoorbeeld over detentie(on)geschiktheid, strafonderbreking, incidenteel verlof en overplaatsing naar een andere inrichting.

Pro Justitia advies

Pro Justitia onderzoeken zijn gedragsdeskundige onderzoeken in het kader van een rechtszaak. De onderzoeken worden uitgevoerd door een psychiater en/of een psycholoog en soms een forensisch milieuonderzoeker.

Het NIFP heeft verschillende rollen bij de totstandkoming van pro Justitia rapportages:

- Het NIFP adviseert over de vraag of een onderzoek nodig is.
- Het NIFP benadert een rapporteur voor het onderzoek.
- Het NIFP heeft commentaar op de rapportage en bespreekt dit met de rapporteur.
- Het NIFP organiseert opleidingen en bijscholing voor de rapporteurs.

Verskillende vormen van pro Justitia onderzoek

Advies in strafzaken

In strafzaken kan een rechter of officier van justitie het vermoeden hebben dat er geestelijk iets aan de hand is met een verdachte. Dan geeft hij opdracht voor een pro Justitia onderzoek. Dit is een onderzoek naar de persoonlijkheid van een verdachte. Als een verdachte een psychische stoornis heeft, dan kan dit gevolgen hebben voor de mate waarin diegene verantwoordelijk wordt gehouden voor het delict. In de rapportage wordt hier een advies over gegeven. In het rapport staat ook informatie over de kans op herhaling en een advies over een eventuele behandeling.

Het onderzoek kan ambulante of klinische plaatsvinden. De klinische onderzoeken vinden plaats in het Pieter Baan Centrum (PBC). Dit is de forensische observatiekliniek van het NIFP. Een klinisch onderzoek is uitgebreider en intensiever dan een ambulante onderzoek. Een verdachte wordt zes weken onderzocht door een multidisciplinair team, met een psychiater, een psycholoog en een forensisch milieuonderzoeker. De groepsleiding observeert daarnaast het gedrag van de verdachte.

Advies en rapportage in familierechtelijke zaken

In familierechtelijke zaken kunnen ook pro Justitia rapportages ook een rol spelen. Het gaat bijvoorbeeld over de vraag of kinderen weer terug kunnen naar hun ouders na een periode van uithuisplaatsing. Of over wat goed is voor kinderen bij een lastige echtscheiding.

Partijen die opdracht kunnen geven voor het onderzoek zijn de kinder- en familierechter, het gerechtshof, een gecertificeerde instelling voor jeugdbescherming of de Raad voor de Kinderbescherming. Rapporteurs schrijven ook instemmingsverklaringen die nodig zijn bij een machtiging tot gesloten jeugdhulp.

Tbs-advies

Tbs betekent terbeschikkingstelling. De rechter kan deze maatregel opleggen aan mensen die een ernstig misdrijf pleegden en daarvoor geheel of gedeeltelijk 'ontoerekeningsvatbaar' zijn verklaard. Het misdrijf wordt de dader niet (volledig) aangerekend, omdat de dader lijdt aan een psychische stoornis. Ook is er een risico dat hij opnieuw de fout ingaat.

In de tbs-inrichting wordt gewerkt aan een terugkeer in de maatschappij. Op vaste momenten tijdens de behandeling bepaalt de rechter of verlenging van de tbs-maatregel nodig is. Hier wordt een pro Justitia rapportage voor gebruikt. Daarnaast adviseert het NIFP over individuele behandeltrajecten en verlofaanvragen.

De rapporteurs

De pro Justitia rapporteurs die worden bemiddeld door het NIFP zijn zelfstandig ondernemer. Alle rapporteurs volgen eerst de NIFP-opleiding tot pro Justitia rapporteur. Daarna worden ze geregistreerd in het Nederlands Register Gerechtelijk Deskundigen (NRGD).

Indicatiestelling Forensische Zorg

Een rechter kan aangeven dat een justitiabele een behandeling nodig heeft. De behandeling is bedoeld om de kans te verkleinen dat iemand opnieuw de fout in gaat.

Als het nodig is dat de justitiabele behandeld wordt in een instelling, dan is een verwijzing nodig. Dit noemen we een indicatiestelling voor forensische zorg. Het NIFP verzorgt de indicaties voor forensische zorg. Hierbij wordt gekeken naar de zorg en de beveiliging die iemand nodig heeft.

Het NIFP is onafhankelijk in haar indicatiestelling. Dit houdt in dat wij er geen belang bij hebben, waar de justitiabele naar toe gaat.

Wetenschappelijk onderzoek

Het NIFP ontwikkelt en deelt kennis op het gebied van forensische psychiatrie en psychologie. Dit vakgebied is constant in beweging. De wetenschappelijke kennis over bijvoorbeeld risicotaxatie, behandelmethoden en methodologische ontwikkeling van onderzoek ontwikkelt zich snel. De samenleving en politiek kijken kritisch mee. Ze willen weten waarom gedragsdeskundigen kiezen voor een bepaalde onderzoeksmethode. Ook hebben zij vragen over hoe effectief behandelingen in de forensische zorg zijn.

Het NIFP doet onderzoek naar deze onderwerpen en deelt deze kennis met mensen binnen en buiten de organisatie. Ook ontwikkelen wij nieuwe instrumenten die gebruikt kunnen worden door de gedragsdeskundigen. Verder houden wij ons bezig met de monitoring van diagnostiek, advisering en behandeling in detentie.

Opleidingen

Het NIFP organiseert opleidingen en cursussen op het gebied van zorg in justitiële inrichtingen en pro Justitia rapportage. Ze zijn bedoeld voor professionals in de Justitiële Inrichtingen, pro Justitia-rapporteurs en ketenpartners. Ketenpartners zijn bijvoorbeeld mensen die werken bij de reclassering of de politie.

De opleidingen worden samengesteld en gegeven door inhoudelijk deskundigen. Dit zijn bijvoorbeeld psychiaters of huisartsen. Deze inhoudelijk deskundigen worden ondersteund door collega's die gespecialiseerd zijn op het gebied van onderwijs.

Voorbeelden van onze opleidingen zijn de opleidingen pro Justitia Rapporteur, Supervisor Rapportage en de opleiding tot Justitieel Verpleegkundige en Justitieel Geneeskundige. Daarnaast bieden we trainingen aan op het gebied van risicotaxatie, refereerbijeenkomsten voor rapporteurs en opleidingstrajecten op het gebied van zorg in detentie, indicatiestelling forensische zorg en culturele psychiatrie. We bieden verschillende stage- en opleidingsplaatsen aan. Bijvoorbeeld de keuzestage forensische psychiatrie voor psychiaters in opleiding en de stage voor de GZ-opleiding.

Organisatie

Het NIFP bestaat uit een hoofdkantoor in Utrecht. Hier werken de directie, de beleids- en ondersteunende diensten en bureau Wetenschap & Opleidingen. Daarnaast hebben wij vijf lokale diensten. Op iedere locatie werken forensisch psychiaters, psychologen en juristen. Zij worden in hun werk ondersteund door het medisch secretariaat. In Almere is de observatiekliniek het Pieter Baan Centrum van het NIFP gevestigd.

Heeft u vragen?

U vindt meer informatie op onze website www.nifp.nl.
Hier staan ook de adresgegevens van onze locaties.

Ons algemene telefoonnummer is (088) 0710 140.
U kunt ons ook mailen op nifp@dji.minjus.nl.

Heeft u een vraag voor een van onze locaties? Neemt u dan rechtstreeks contact op met de betreffende locatie.
U vindt de gegevens op www.nifp.nl.

Over het NIFP

Het Nederlands Instituut voor Forensische Psychiatrie en Psychologie (NIFP) is een landelijke dienst van de Dienst Justitiële Inrichtingen, onderdeel van het ministerie van Justitie en Veiligheid.

Het NIFP biedt expertise en kennis op het gebied van de forensische psychiatrie en psychologie en somatische zorg in detentie.

De missie van het NIFP is '*Advies en zorg voor een veilige en humane samenleving.*'

NIFP (hoofdkantoor)

Postbus 13369
3507 LJ Utrecht
088 071 01 40

www.nifp.nl

Colofon

April 2021

Dit is een uitgave van het NIFP

Advies en zorg voor een veilige en humane samenleving

Dienst Justitiële Inrichtingen

Nederlands Instituut voor Forensische Psychiatrie
en Psychologie

nifp@dji.minjus.nl

Vormgeving: Things To Make And Do, Den Haag

Druk: Xerox/OBT, Den Haag

Fotografie: John van Helvert en Nico te Laak